

Inleiding

De sociale wetenschappen zijn decennialang gegijzeld door de tegenstelling tussen onderzoekers die kwantitatieve methoden gebruiken en zij die kwalitatief te werk gaan. Hoewel de discussie daarover wel zal voortduren, lijkt er door de komst van allerlei nieuwe technologieën veel meer variëteit te komen in methoden van wetenschappelijk onderzoek. Big Data, Google Trends, smartwatches, smartphones, internet en social media openen mogelijkheden voor onderzoek die tot dusver niet bestonden. Alle aanleiding dus om een themanummer te wijden aan nieuwe en vernieuwende onderzoeksmethoden.

Het eerste artikel, geschreven door **Bart Custers**, gaat in op de vraag wat Big Data kan betekenen voor wetenschappelijk onderzoek. Het vernieuwende van Big Data-onderzoek is niet alleen de omvang van de gegevens die mogelijk bruikbaar zijn voor onderzoek, maar ook het vinden van onverwachte (statistische) verbanden. Het probleem daarbij is onderscheid te maken tussen verbanden die daadwerkelijk nieuwe inzichten bieden en correlaties die triviaal zijn. De conclusie luidt dat Big Data mogelijkheden opent voor onderzoek die tot dusver onmogelijk waren en zo een waardevolle aanvulling kan zijn voor onderzoekers, maar ook dat het gebruik van Big Data zijn eigen beperkingen heeft en in bepaalde situaties meer of minder bruikbaar is.

Een voorbeeld van een toepassing van Big Data is te vinden in de bijdrage van **Bastiaan Leeuw** over de bestrijding van illegaal downloaden. De auteur onderzoekt de effectiviteit van de zogeheten *graduated response*-interventie, die begint met waarschuwingen aan internetgebruikers, maar die kan uitlopen op het verminderen van internet-snelheden of het beëindigen van het internetabonnement. De auteur maakt voor zijn betoog gebruik van gegevens over zoekgedrag van internetgebruikers in de Verenigde Staten vóór en na de invoering van het Copyright Alert System (CAS) in 2013. Deze gegevens worden door Google Trends verzameld. Hoewel er veranderingen in online zoekgedrag zijn opgetreden, blijft onduidelijk of deze toe te schrijven zijn aan de invoering van CAS. Niettemin kan Big Data volgens de auteur dienen als een nieuw instrument om snel en gemakkelijk de potentiële effecten van beleidstoepassingen na te gaan, voordat wordt overgegaan tot duurder en tijdrovender onderzoek.

Vervolgens gaat de aandacht uit naar het gebruik van onderzoeks- en analysemethoden in de Nederlandse criminologie. **Catrien Bijleveld**

schetst de trends in kwantitatieve benaderingen sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw en staat daarnaast stil bij meer recente ontwikkelingen, zoals de groeiende populariteit van *fixed-effects*-methoden en de *propensity score matching*-techniek. De auteur maakt onderscheid tussen methoden die bruikbaar zijn om de omvang van criminaliteit te meten en methoden die de oorzaken van criminaliteit in beeld brengen. De vraag *waarom* mensen overgaan tot crimineel gedrag kan niet enkel met behulp van kwantitatieve methoden worden beantwoord, aldus de auteur. Diepgravend kwalitatief onderzoek kan op dit punt een belangrijke bijdrage leveren.

De bijdrage van **Robby Roks** is een verslaglegging van een langdurig etnografisch onderzoek onder (ex-)leden van de Haagse jeugdbende *Rollin 200 Crips*. Gedurende het veldwerk heeft de auteur de mogelijkheden van sociale media verkend. Hij laat zien dat de activiteiten van deze jongeren zich in toenemende mate op social media afspelen en dat de grens tussen offline en online steeds moeilijker te trekken is.

Posts en foto's op social media kunnen op eenvoudige wijze door criminologen worden gebruikt voor dataverzameling, terwijl social media ook kunnen dienen als platform om contact te leggen en te communiceren met informanten. Ten slotte staat de auteur stil bij de ethische dilemma's en beperkingen die gepaard gaan met het gebruik van deze nieuwe, andersoortige methoden van dataverzameling.

Ook de bijdrage van **Jean-Louis van Gelder** gaat in op de inzet van nieuwe technologieën voor de bestudering van criminaliteit. Sociale media, virtual reality, internet en smartphones worden nog weinig benut. De auteur bespreekt een recent onderzoeksinitiatief, CRIME Lab (Crime Research, Innovative Methods and Experimentation), dat zich ten doel stelt gebruik te maken van deze mogelijkheden en de ambitie heeft bij te dragen aan een nieuwe generatie criminologisch onderzoek. Bijzondere aandacht wordt besteed aan virtual reality, die momenteel haar commerciële doorbraak beleeft en volgens de auteur bij uitstek geschikt is voor criminologisch onderzoek.

Katy de Kogel en **Liza Cornet** verkennen het gebruik van nieuwe technologie voor de strafrechtspraktijk in hun artikel over Quantified Self-data. Zelfmonitoring met behulp van smartphones, smartwatches en elektronische sensoren wordt steeds populairder. Het geeft individuen inzicht in allerlei biometrische gegevens, zoals: Hoeveel uren slaap ik? Hoe fysiek actief ben ik? Wat is mijn gemiddelde hartslag in rust? Ook zijn er al toepassingen in de medische praktijk, waar bijvoorbeeld de

reactie van patiënten op medicatie op deze wijze kan worden gemonitord. In dit artikel wordt vooral aandacht besteed aan het meten van huidgeleiding bij gedetineerden in forensisch psychiatrische inrichtingen. Wellicht kan deze 'biofeedback' uitbarstingen van agressie voorkomen en kan de gedetineerde deze informatie gebruiken ter verbetering van het eigen gedrag of functioneren. Wel moeten de betrouwbaarheid en validiteit van de nieuwe lichte zelfmeetapparatuur beter worden geborgd en zal ook het eigenaarschap van de meetgegevens moeten worden geregeld.

Vervolgens schetst *Gabry Vanderveen* de toepassingsmogelijkheden van visuele methoden in (criminologisch) onderzoek. De auteur staat stil bij de verschillende definities van visuele methoden en bij de redenen voor het gebruik ervan: het verkrijgen van betere data en het meer betrekken van deelnemers bij het onderzoek en de resultaten. Onderzoeksdeelnemers blijken visuele methoden te waarderen, waardoor uitval van respondenten gedurende het onderzoek tot een minimum wordt beperkt. Ook kunnen bepaalde visuele methoden het gemakkelijker maken om toegang te krijgen tot moeilijk bereikbare groepen of plekken. Door deelnemers een camera te geven krijgt een onderzoeker ook zicht op wat anders verborgen blijft of minder goed toegankelijk is. Ten slotte wordt stilgestaan bij enkele dilemma's die het gebruik van visuele methoden oproept.

In het laatste artikel, geschreven door *Daan Andriessen*, staat de praktische relevantie van politiegerelateerd onderzoek centraal. De auteur legt een verband tussen dit vraagstuk en de toegepaste methodologie. Hij signaleert dat zowel ontwerpgericht als actieonderzoek weinig wordt toegepast, terwijl deze onderzoeksmethoden beduidend zouden kunnen bijdragen aan de praktische relevantie van politiegerelateerd onderzoek. Hij draagt vervolgens argumenten en voorbeelden aan die deze stelling onderbouwen en bespreekt tevens de problemen die zich kunnen voordoen bij het gebruik van deze methoden.

Marit Scheepmaker